

Tar Károly**Pánik**
regényrészlet

Szüességét elvesztegette. Szerelmi csalódása miatt történt, egy tengerparti kisvárosban, amikor még katonáskodása előtt, másfél esztendőig távol került a szülői háztól. Hirtelen felindulásból lefeküdt egy kisvendéglő kiszolgálónőjével. Az ilyen dolgok olyan természetesen és megmagyarázhatatlanul egyszerűen bekövetkeznek, mert ezeknek előre megírt forgatókönyve van az ember génjeiben. A rendező... Na, igen... Ha van?! Szóval, ha fenntartás nélkül hisszük, hogy lennie kell. Ha hitünket másféle alapokra építjük, akkor sem jutunk a dolog végére. Pedig tökegyszerű a dolgunk: megkeressük kezdetünket és akkor már világos lesz, hogy merre találjuk a végét. Amíg ezt nem tisztázzuk, abban a hitben kell élnünk, hogy ha nem is személyünkben, de tömegünkben, mint emberiség, vagy mint naprendszer végtelenek vagyunk. Na, hát, ez se szép!?

Az iskola elvégzése után, minisztériumi kihelyezéssel két osztálytársával együtt került a csatornaépítő vállalathoz. Jelentkeztek az igazgatóságon, ahol a káderes hümmögve forgatta fémipari technikusai képzésüket bizonyító papírjaikat. Legyenek eszkavátoristák, javasolta ellentmondást nem tűró hangon, és kiküldte őket arra a munkatelepre, ahova három villamos lépegető eszkavártort vártak a Szovjetunióból.

Maguk fiatalok, tanultak és majd könnyen elbánnak ezekkel az új gépekkel, biztatta őket a káderes.

Tél volt. A városból kivezető úton délutánra hirtelen tükörré fagyott a megoldadt hó. Túljutottak az város közeli falun, amikor leküzdhetetlen akadályba ütköztek. A könnyű terepjáró tapasztalt sofőrje erősen szorította kormányt, nem mert a fékre taposni, amikor feltűnt előttük a libasor. A libák is óvatosan haladtak, ferde sorban vágtak át az úton. A kocsni huppant egyet, amikor bal kereke átgázolt a sor végén haladó libán. Lassított filmhez hasonlított a jelenet. A második liba a kocsni alá került, a harmadik nyakán a jobb kerék ment át. A sofőr káromkodott.

Mi vagyunk az elsők, akik ma kijutottunk a városból – mondta büszkén és izzadt homlokán fennebb tolta báránybőr kucsmáját. Nem értette, miért olyan sürgős az igazgatóságnak, hogy utasai a munkatelepre jussanak. Megszokta, hogy akár a szelíd igáslovak, teljesítse gazdáni parancsát. Arra is ráérezett, hogy nem holmi tekintélyes főnököket fuvarozott, és mert egymás között valami törökös nyelven beszéltek, nem készségeskedett, nem jópofáskodott, mint máskor, hanem szótlánul figyelt.

Másfél kilométerrel odébb, a kocsni megmagyarázhatatlanul lassan, az út baloldalán árokba csúszott, és felborult. A könnyű, ponyvás tetejű terepjáró hátsó ülésén két fiú között egy nő ült, akiről mindent elárult az, hogy száján kihívóan vastagon állt a lila rúzs. A véletlennek köszönhetően ő is a három P városából való volt, munkát keresett és kapott a munkatelep kantinejében, sűrűn felkínált bájainak köszönhetően került a három fiatal technikussal egy kocsiba. Amikor felborult a kocsni, a teltkarcsú Lina melle, a véletlen meggondolatlan akaratából Gágá arcára borult, Pati alteste pedig pontosan a Lina aránylag még gömbölyű hátsójára. Röhögve kászolódtak ki a kocsni-

ból. Jenő is megúsza a koccanást, amelynek rövid időre való emlékeztetőül, kis kaskas nőtt a fején. Közös erővel könnyedén talpára fordították a kocsit. Egy darabig az út melletti behavazott mezőn haladtak, aztán másfél órányit a pusztaságba vezető mellékúton. Közben sűrű havazás indult. A tenger felőli szél kavargásában tapogatózva, óvatosan haladtak az alig kivehető úton. Aztán leállt a motor. A sofőr kotorászott egy darabig a motorházban, majd kirendelte az utasokat a kocsi hátuljához. Nekirugaszkodtak, tolták a kivénhedt terepjárót, de mindhiába. A gépkocsivezető feltúrte nyakán báránybörgalléros pufajkját és azzal, hogy segítségért megy, otthagya őket az esteledő, hóviharos pusztaságban.

Körbejárta a kocsit, ütemesen csapkodta a hidegtől zsibbadó két karját. Időnként, amikor bepillantott a kocsiba, látta, hogy Pati a nő bugyijában vájkál, az meg kéjes vigyorral a Gágá nadrágjának sliccén babrál. Rájuk förmedt, hogy mozogjanak, hiszen egyre fagyosabban süvített a pusztai szél. Nem kapott választ, de a kocsi mozgásából látta, hogy megfogadták a tanácsát.

Később felvette őket egy teherautó, így jutottak a munkatelepre, ahol pufajkát és bakancsot kaptak. Szállásuk az egyik, emeletes ágyakkal berendezett barakkban volt. Némi pénzt is kaptak előlegül, amiből a lovagias Pati és Gágá, rögtön kifizették a „fuvart” Linának. Biztatták, hogy megéri, de ő nem kért Linából, mert a rúzsos nőktől csömör kerülgette.

A lépegető exkavátorok érkezéséig motoros földmarkolókon gyakoroltak, de Gágának a gépkezeléshez annyi érzéke sem volt, mint amennyi a nyilvános házakba szokásos viselkedéshez kellett. Ismételten késve kapcsolt, és az üresen is súlyos kupa nagy döndülésekkel csapódott a kabin mellé a gépházra. A kiképző káromkodásai-
ban ismételten a nemzés kötelességét emlegette, harmadnap lezavarta a gépről az impotens Gágát. Patinak pedig az volt a bánata, hogy ellopták a hálóból a bőr spencerét. Mindketten panaszkodtak, hogy Linával nem lehet bírni, fuvardiját duplára emelte, előre követelte, és hiába próbálták holmi ócska humorral, műveltségüket fitogtatva operacímekkel jobb belátásra bírni, nem engedett.

Kellene egy kis *Bohémélet*, Lina. Állóhely is megteszi, ha olcsón adod!, kérte Pati.

Fausztot!, A marmaládé is drágult...

Aida ravasznak tetszik lenni. Pedig, ha nem lesz *Pu(n)ccini*, akkor *Verdi* lesz, Linácska!, mondta megnyerőnek gondolt széles mosolyával Gágá.

És a *Parasztbecsület*, hol marad, fiúk!, méltatlankodott Lina, és cigánynéktől elletett indulatos mozdulattal lába közére mutatva, beintett nekik.

A hónap leteltével, alapos okokra hivatkozva, két tarsa búcsút mondott a munkatelepeknek.

A lépegető exkavátorokról megfélemedezett a szállító, tavasszal, műszaki rajzolói munkát ajánlottak neki a központban. Többnyire gépalkatrészek részletrajzát kellett pauszpapíron tussal kihúznia és sokszorosítania. Kedvére volt az aprólékos, nagy türelmet igényelő munka. A sokszorosításhoz nagyméretű fényérzékeny ozalid papírt használtak. Megtörtént, hogy nem működött a fénycsöves megvilágító berendezés, Ilyenkor felvitte a keretezett üveglapot az irodaépület lapos tetejére, ahol ebédszünetben napoztak a fiatalabb alkalmazottak. A fényérzékeny papírra rásimította a tusrajzot, a nap felé fordította a keretet, és számolt. Néhány próbálkozás után, az előhívóból egyenletesen megvilágított, kitűnően olvasható másolatokat kapott. A tervező

technikus, akinek a keze alá dolgozott, azt állította, hogy ez újítás. Segített dokumentálni, és beadták a szükséges papírokat az újítási bizottságnak. Néhány hét múlva újításukat elfogadták, pénzjutalmat is kaptak. Így ismerkedett meg az igazgatósági adminisztráció titkárnőjével, aki a papírfomák rendezése miatt többször is magához hívatta, kikérdezte, kicsoda, micsoda, honnan jött, hol lakik, mit csinál szabadidejében. Vicusnak hívták a titkárnőt, kicsi, harminchoz közeledő, formás, babaarcú nő volt. Többször is együtt ebédeltek az igazgatósági épület földszintjén berendezett kávéházban. Vicus anyásan bánt vele. Forró hullámokban gyötörte a pirulás, amikor Vicus közelébe jutott. De közben úgy sóvárgott utána, úgy kellett neki ez a felfokozott izgalom, mint Gágának a dohányzás, aki ha kevés volt a pénzre, képes volt lemondani jegyre kiváltható 350 grammos kenyéradagjáról is, hogy napi hat cigarettadagját megvásárolhassa.

Életének olyan időszaka következett, amikor nehezen megszerzett függetlenségét is feláldozta volna Vicusért. Az egyik nap, késő délután, amikor már mindenki hazament, Vicus irodájába hívta. Ültek egymással szemben az íróasztal két oldalán. Csuklott izgalomban, Pattanásai világítottak napbarnított arcán. Vicus hivatali hangján mondta, hogy szereti. Nem értette. Úgy rémlett benső hangját hallja. Valami azt súgta, hogy a saját vallomását hallja. Olyan volt ez a vallomás, mint, amikor a nők, valamely régen áhított ruhadarabra lelenek és szólnak, hogy készek megvásárolni. Vicus hétköznapira alakított komoly hangon érzéseiről beszélt, mert látta, hogy nyugtatnia kell a szimpatikusan félénk fiút.

Hány éves vagy?, kérdezte Vicus mosolyogva.

Nem fontos, felelte, hogy kissé húzza az időt. Húsz leszek, toldotta meg hirtelen, mert a Vicus arckifejezéséből arra következtetett, hogy a lány a határozott választ szereti.

Irataidból tudom, hogy még a tizennyolcat sem töltötted be, mondta szigorúan Vicus.

Hát... , hápogott , és zavarában az ajkát rágta. Vicus megsajnálta a fiút.

Hagyjuk, szólt szerelmes hangon.

Csókolózzunk inkább! Felállt az íróasztal mellől, kéjes ringatózással átlépett az íróasztal másik felére, kimért, színpadiasan mozdulattal ráomlott. Csókolóztak. Eleinte ügyetlenül, de ösztönüknek engedve egyre vadabban. Szeretlek Vicus!, ordította hangtalanul. Remegett az izgalomtól.

Nem akarom, hogy szenvedj, mondta Vicus, és elmagyarázta, hogy bizonytalan időre felfüggeszti a csókolózást, különben rossz vége lesz. Kirángatta Jenőt az irodából, kézen fogva sétáltak a *Tenger varázsa* tengerparti sétányon át, egy csendes kis utcába, ahol Vicus lakott.

És ez így ment néhány hétig.

Estéknként, kosárlabdázók szokellését utánozva tért vissza a vállalati közös hálóba, pehelysúlyának megfelelően elszállni kész pehelynek érezte magát, úgy érezte, hogy minden lépéskor annyit maradhat a levegőben, amennyit csak akar, s egy-egy rugaszkodással a házak második emeletéig is könnyűszerrel felemelkedhet. A labda, amit maga fölé képzelt Vicus formájú volt, könnyű, selymes teher, jó volt utána nyúlkalni, újra és újra nagyokat rugaszkodni utána. Eddig álomtalan éjszakáiban is felvillant a Vicus képe, hajnalban egyre gyakrabban, a hasán és combján szétfolyó hideg nedveségre ébredt.

Ágyszomszédja röhögve jegyezte meg a reggeli ágyvetéskor, hogy Jenő megint térképet rajzolt a lepedőre.

Április végén Vicus két hétre rokonaihoz utazott, Hajnalonként félórányit szaladgált a homokos tengerparton és néhány helyi gyerek példáját követve megmártózott a tengerben.

Rúzsosan látta viszont a lányt. Vicus sápadtságára panaszkodva indokolta a kozmetikát, és gyengélkedésére hivatkozva lemondta a vasárnap délelőttre tervezett sétájukat. Az irodai folyosó tengerpartra néző ablaka előtt álltak. Vicus enyhén kormozott szempilláival jelezte, hogy fontos mondanivalója van.

Tudod, mondta megfontoltan, az a baj, hogy még annyira, de annyira fiatal vagy. Hidd el, nagyon tetszel. Istenem, milyen szép volna, veled... De látod, a nővéred lehetnék, és ideje férjhez mennem. Nem tehetek mást, el kell, hogy hagyjalak. Most kell, mert ha még inkább összegabalyodunk, még inkább fájni fog. Remélem megéred. És ne haragudj...

Magára maradt az ablak előtt.

Jelentkezhetem az árva gyerekek ingyen vacsoráján, gondolta, és hülyéskedéssel próbálta elúntni fájalmát. A háború nyomait viselő romos házak mögötti tengerparti homokon nagy gereblyékkel asszonyok fésülték a szőke homokot. A tenger, zátonyra futott halványzöld papiros, foszlányokra szakadt a parton. A hullámok elmúlásából merített annyi együttérzést, hogy elmozdulhatott az ablak előtt.

Úgy döntött, hogy a vasárnap délelőttöt a vállalat öklözőinek edzőtermében tölti, ahova a közös hálóban megismert edző és megyei bokszbajnok, Nelu hívta. Amikor átvágtak a főutcán, éppen századnyi tengerész vonult a második világháborús *Százados úr sejhaj* kezdetű bakanótát szilaj nekihevüléssel énekelve, a mellettük feszítő, fiatal tiszt kukkot sem értett a szövegből, de elégedett volt a csupa székelylegényből álló, négy év tengerész szolgálatra ítélték keserű lelkesedésével. Ismerte és tisztelte ezeket a székely fiúkat. Időnként meglátogatta őket. Amennyire lehetett közel férkőzött a kikötőben sorakozó szürke torpedórombolókhoz. A matrózoktól tudta, hogy ezek a kivénhedt csatahajók harcra már nem valók, csak arra szolgáltak, hogy a fagyos teleken fémtestükbe zárt matrózok egészségét kikezdjék.

Az utcai bámészkodók tömegéből kilépve, Vicusba ütközött. Középkorú, nyilván festett bajuszkás férfiba karolva, mosolyogva magyarázott valamit. Látta, hogy Vicus, asszonyosan rajongó tekintettel felnéz a mitugrász emberre. Hányingert érzett. Az az igazgatóságon dolgozó közismert mérnök volt, aki mindenféle vállalati gyűlésen szót kért, és olyan művi lelkesedéssel beszélt mindenről, hogy a hallgatóság nem győzte ellenszenvvel. Ásítással, cöcögetéssel próbálták zavarba hozni, de az elnökségből valaki mindig a segítségére sietett, nem volt mit tenni, a hallgatóság kényszeredetten hallgatott.

Magán érezte még Vicus futó pillantását. Mindketten úgy tettek, mintha nem ismernék egymást.

A tornateremben, Nelu unszolására, felmászott a ringbe, felhúzta a bokszesztyűket, és egy teljes meneten át, merész ütéseiivel zavarba hozta a megyei bajnokot. Nelu nem akarta bántani a vézna fiút, mosolygott annak harcias kedvén. Egy jól irányzott balegyenessel kissé lecsillapította fickándozását.

Nekitámaszkodott a köteleknek, forgott vele a világ, lihegve a töltött libákat utánozta.

Képtelen volt megszólalni. Intett, hogy feladja. Később, amikor segített kitakarítani az edzőtermet, elmondta bánatát Nelunak. A bokszbajnok káromkodva szidta a nőket, azzal hengegett, hogy nögyülölő.

Déltájban bejött az edzőterembe Doina, a közeli kisvendéglő kiszolgálónője. Rög-tön kapcsolt, hogy jelenléte fölösleges. Nelu kényszeredetten vigyorgott miközben kituszkolta az edzőteremből.

Közel volt a városi strand. A város magasságából száznál több lépcső vezetett a homokos partra. Elvéve napozókat látott. A ritmikusan hullámzó víz ritmusára lüktetett a vére. Méreg fröcskölt minden lüktetésben.

Vicus átejtett engem. Hát ez a szerelem.

A csalódás íze szokatlanul keserű volt. Bosszúra készítette.

A következő hét közepén a közös háló takarítónője szolt, hogy sürgősen menjen a városi klinika bőr-gyógyászati osztályára, és keresse a beutaltak között Pop Nelut.

Ide küldött egy embert, aki meghagyta, hogy sürgősen menjen, mert életbevágóan fontos, mondta a takarítónő. Szánalom volt a tekintetében. Jenő megjegyezte, hogy Nelu két napja nem aludt otthon, de ez máskor is előfordult már, valószínűleg a sok gyűlölt nő egyikénél töltötte ilyenkor az éjszakáit.

Nelut könnyen megtalálta a klinikán. Nem engedték be a kórterembe. Nelu kijött a váróterembe, fakult kincstári pizsamájában szánalmas volt.

Mi van?, kíváncsiskodott Jenő.

Valami fertőzést kaptam, ég az egész gombom, panaszkodott Nelu. Máskor hajlaktól fényes, szabályosan göndör haja, kócos volt.

El kell hoznod... Feltétlenül meg kell győznöd Doinát, hogy jelentkezzen itt a klinikán.

Míneek?, kérdezte ostobán Jenő.

Minek, minek... Hát azért mert vele voltam... És most tessék, megtöltött valami nemi bajjal! Mondd meg neki, hogy addig nem kezdik el a kezelést, amíg ő nem jelentkezik. Ez a szabály...

Hmm!, csodálkozott Jenő.

Kérlek, könyörgött Nelu. És kezébe nyomta az edzőterem kulcsát.

Legyen nálad. Ha keresnének, mondd, hogy elutaztam. Mondd, hogy anyám nagyon beteg... El ne áruld, hogy itt vagyok!

Jenő megígérte, hogy még aznap beszél Doinával, hiszen éppen délutános a vendéglőben.

Mit kívánsz kisfiú?, mosolygott rá kedvesen Doina. Vacsoraidő volt.

Tétovázott.

Tulajdonképpen..., nem tudta, hogyan győzheti meg a kiszolgálónőt.

Bízd csak rám, mondta mosolyogva Doina. Kedves nő. Talán megérti..., gondolta Jenő. Doina nagykocka, forró musacat tett elébe, a tetejére öntött tejfől alatt, barnára sült padlizsán és paradicsomszeletek között, vastag darált húsréteg kínálta magát.

Mondani szeretnék valamit, nyögte ki Jenő.

Egyél csak, biztatta Doina. Majd utána...

Jenőnek ízlett a kaja. Szófavizet ivott rá. Fízett. Doina a bejáratig kísérte.

Miről van szó kisfiú?, kérdezte cinkos mosollyal. Jenő észre sem vette a lány felánlkozását, feladatára összpontosított. Elmondta, hogy mi történt Neluval.

Segítened kell, tette hozzá komolyan.

Rendben. Holnap reggel veled megyek a klinikára, mondta egyszerűen Doina, ahogyan ezt az érett falusi lányok teszik, és sarkon fordult.

Ide gyere, nyolcra, szolt vissza anélkül, hogy Jenőre pillantott volna.

Doina vizsgálata néhány percig tartott. Közélelmezési dolgozóként kötelező rendszeres ellenőrzés alatt állt, bemutatott könyvecskéjével is bizonyította, hogy nem beteg. Jócselekedetük tudatában vidáman bandukoltak vissza a központba. Jenő fagyaltal kínálta a lányt, akiről kiderült, hogy néhány éve, egy Duna-menti faluból jött munkát keresni a városba, s elégedett volt sorsával, tetszett neki a bóbitás, kiskötnyes felszolgálói ruha, a lehetőség, hogy rengeteg emberrel megismerkedhet. Mesélt, csak mesélt a lány, s Jenő is elmondta, miért kellett otthagynia szülővárosát, közben önkéntelenül is az edzőterem felé terelte Doinát.

Bejössz?, kérdezte a bejáratnál, miközben a kulcsot kotorászt a nadrágzsebében. Doina bölintott, otthonosan mozgott az edzőteremben, egyenesen a sarokba tartott és természetes mozdulattal könnyedén hanyatt feküdt a kiterített birkózószőnyegen, combközépig felhúzta csaknem átlátszó nyári ruháját, nyújtotta két karját és lágyan magához ölelte.

Remegő kézzel lecibálta a lány bugyiját. Doina csiklandósan nevetve segített, aztán izmos lábai közé szorította a fiút.

Amikor zihálva, fejét a lány kézilabda nagyságú puha melle közé fúrva megpihent, Doina anyásan azt kérdezte, hogy volt-e már nővel.

Nem. Nem voltam, vallotta be őszintén. Ilyenkor nem tódíthat az ember. A másik felemre letem, biztosan minden tud rólam, gondolta. Arra gondolt, hogy ő most így lett egész, vagy tulajdonképpen hárman vannak, ami akkor neki még nagyon szokatlan állapotnak tűnt.

Te vagy az első, mondta vallomásosan. Doina kéjesen sóhajtott, és mint kedves ajándékot magához szorította a fiút. Büszke volt magára. Nem szívesen emlékezett az ő elsőjére. A nagybátya volt, aki a szénapadlás aljában olyan hirtelenséggel feküdt rá, hogy mire szólhatott volna, már megtörtént, aminek egyszer amúgy is meg kellett történnie, kicsit megszeppent, de hát már két éve havonként rendszeresen vérzett, s az még kellemetlenebb volt, mint a nagybácsi sietős lökdösődése.

Simogatta ahol csak érte Doinát, közben a hűtlen Vicusra gondolt. Négyen is lehetnének? Előntötte a méreg. Vele kellett volna ennek történnie, gondolta. Magát hibáztatta. Ráébredt, hogy magának kellett volna elvennie azt, amire csak titkon vágyott, amit Vicus odaadására bízott, mert szégyellte szereleméhez társítani a testiséget, amelyben eddig még semmi gyakorlata sem volt. Dühösen magához szorította Doinát, bársonyos fenekét simogatta és idegesen fészkelődött a lány lába között.

Akarsz még, kérdezte szelíden Doina. Kibújt ruhájából, cirógatva vetkeztette őt is. Válasz helyett keményen nekirontott, dühösen fickándozott, uralkodott a kuncogva élvezkedő lányon.

Ígazi férfi vagy! A dicsérettől megtáltosodott s csak akkor hagyta abba, amikor Doina a gyönyörtől lelehadt alatta. Jó kis gumiágy, gondolta férfiúi büszkeséggel, de aztán elszégyellte magát. Rendes ember, nem gondolhat ilyet! Ez a lány örömet adott. Azt hiszem sikerült viszonznom kedvességét. Vicus sértéséért pedig elégtételt vettem. Úgy jártam el, ahogyan az a regényhős, aki vacsoráján nagy adag fokhagy-

más szeltnak képzelve hűtlen szeretőjét, aprólékos gonddal elfogyasztotta. Alaposan megrágva leküldte gyomrának sötéten csikorgó mélységébe egykori szeretőjét, hogy másnak reggel maradéka szagától is irtózva, mindörökre búcsút mondjon neki.

Nagyon jó voltál, te fiú!, szólt, miközben szedelőzködött Doina. Nelu elbújhat mellett... Ki tudja hol, kitől szedte össze baját, merthogy tőlem nem, az biztos! Doina körülnézett a lestrapált edzőteremben, és fejét csóválva mondta: Sírhat az édesanyja...

Saját, mindenre figyelő, mindenben jót akaró anyjára gondolt. Igyekezetére, aminek makacsul ellenszegült. Mi köze hozzá!, gondolta. A testiség dolgait nem lehet siettetni. Lám az én anyám is, mennyit erőlködött, hogy alám fektessen valakit. De mert nem jött el az ideje, nem volt értelme a dolognak. Most pedig céllal és jól történt. Orvosság ez, a felejtés gyötrelmeit gyógyítja.

Bezárták az edzőtermet. A kisvendéglőben Doina sietve munkaruhájába bújt, és protekciós adag csirkebecsinálttal kedveskedett alkalmi szeretőjének.

Garzonom ajtaja és két ablaka keletre nyílik, szobám másik fala csupa ablak, nyugatra néz. Ilyenformán, amikor az északi táj fölött mindig rohanó felhők mögül, keltében és nyugtában is laposan pislogva besüt a Nap, csupa fény az életem. Közérzetem jó, az élet közhelyesen szép, nem is magyarázom. Lakásom mögött, a sokligetű Ligetben a kerékpárút a végtelenbe visz. Gondos kertész a természet, százszorszépekkel teleszórta a csinos házak közötti tisztásokat, ahol született félelmüket levetkezve, barátságos vadnyulak futkároznak, a jó dolgukban elhízott, kényelmesen bogarászó vadgalambok és a testes, fényesen fekete varjak között.

Ilyen természetközelségben csak gyerekkoromban éltem, amikor szüleim a bombázások elől, egy dombokkal kerített kicsiny községbe menekítettek, nevelőapám nővérének, Bözsi néninek a házába. Férje aljegyző volt, és a házukban gyakorta megfordult a helyi intelligencia. A harctéri sebesültségéből lábadozó főhadnagy akkor taposta le a főútra nyíló ablakok előtti virágoskertet, amikor kihasználva, hogy az aljegyző néhány napra hivatalos ügyben a megyeközpontba buszozott, éjjelizenével szórakoztatta a sápadtnarancsszínű Bözsi nénit. És él még meszesedő emlékezetem alól kikandikálva a helyi csendőrőrs vastagnyakú parancsnoka is. A háború viszontagságai miatt hirtelen falura menekült, s az aljegyző házában kávézgató városi szalmaözvegy hölgyek kezét vizsla lelkesedéssel csókolgatva, sorra megígértette velük, hogy a következő vasárnap délelőtti birkózó bemutatóról sem hiányoznak, amikor is ismételten öszszeméri erejét a szombatesténként érkező buszjárat görög-római alkatú, katonai kötelezettségek alól valamiért felmentett, fiatal sofőrjével. És azok az édesanyámra hasonlító kedves hölgyek minden szombat este ott ültek a zsidó fűszeres boltjának udvarára terített birkózószőnyeg mellett, és majd kiesett a szemük, amikor titkolt sóhajtásokkal azokat az izzadt férfitesteket bámulták. Háború volt. Valami hiányzott megszokott polgári életükből. Sejtettem, hogy az a valami, éppen olyasmí, ami a korán érő fiúknak szokott hiányozni, s amiről maguk sem tudták, hogy micsoda. Bözsi néni déltájban ébredt. Rendszerint egy száll bugyiban s melltartóban kitántorgott kávézni a tornácra. Anyám figyelmeztette, hogy a bugyijából kitiüremkedő sápadtnarancsszínű pamacsot takarja el, dugdossa vissza csipkés alsóféhernemüjébe, mert az udvaron

zsvajgó gyermekek kíváncsiskodva érdeklődnek, hogy az a pamacs mire való, és nekik mikor lesz olyan... Az erdő alatti patakparton kószálva, megmártóztam a deréki éró, hívős vizű patak nyakig éró gübbenőjében, s ezzel kiérdemeltem a lányok csodálatát, amitől olyan engedékenyekké váltak, hogy megbizonyosodhattam: nincs szőr a lábuk között.

A konyhából jövet miért kell nekem most azokra a csupasz alfelű lányákra gondolnom, és miért érzem az orromban annak háborúvégi kora ősznek a kesernyés illatát? Miért pötyögtetem pulykahangot utánzó, szuszogó-természetű lapgépembe mindez, miközben Katherinára várok? Az angyal-illatos nőre...

Mi ez a szag?! Már megint... Így kezdődik a szenilitás? Félrehúztam azt a lábost? A villanytűzhely melyik kapcsolójához nyúltam? Na, ugrás...

Másnapra tervezett árva krumpli gulyásom odakapott, sietve beborítottam a vécé-kagylóba. Keserű füstje hozta rám azt az agyam belső falára vetített képsort, amely visszavitt kezdeteimhez? Azért, hogy megmagyarázhassam, miként fogtam mellé, hogyan csúszott ki kezeim közül a lehetséges első szerelem?

Az öregséggel együtt élesedik visszatekintő tehetségünk. Testünk vegykonyhája készül az elmúlásra. Az életbe visszatérő tetszhalottak mesélik, hogy tudatuk elvesztésének pillanatában lepergett előttük egész életük. Öregedésünk is ezt teszi velünk, kiméletes lassúsággal visszapergeti a virtuális videoszalagot, abból a fekete dobozból, amelyben a halál katasztrófájának magyarázatát őrizzük. Merthogy halálunk oka nem lehet más, mint a saját életünk. És amikor lepereg a film, elfogy minden emlékünkhöz, üres lesz a fekete doboz, hiába hunyjuk le a szemünk, az idő elhagyott csigaház-ként görgeti üres porhüvelyünket a feledésbe.

Mi ez? Én sóhajtok, vagy laptopom szusszant és fűjtat ilyen kiadósat helyettem is, miközben Katherinára várok. Jöhetne már! Persze, hogy húzza az időt. Egyik-másik nőstény képes órákig feszültségben tartani az embert. Mit órákig! Évekig kívánja és elvárja az udvarlást, a körülrajongást, amíg rászánja magát az odaadásra. Ki a fenének kell ma már az ilyen időhúzó odaadó nő! Ennél mindig is többet vártam. Legyen lámpa, égjen, ha akarom! S ha nem kell, majd lecsavarom... Most miért tolakodik ide a költő. Szabó Lőrinc vagy kicsoda... Mi köze van neki az én Katherinámhoz? Akiben most éppen az az érdekes, hogy még nem az enyém. Csak lesz! Mert birtokba veszem, mint egykor valamelyik rettenhetetlen kanadai telepes a névtelen tó környéki erdő. Megküzdök érte, bízom magamban, mint a kérkedő falusi legény, aki azzal fenyeget minden szende lányt, hogy képes őt egyből felcsinálni.

Régi romantikus regények szerint, most az ablaknál kellene állnom, és szóltanul ki kellene nézmem az éjszakába, amíg az erőltetéstől megfájdulna a szemem, és stílszerűen lucsokra sírnám a függönyeimet. És epekednék. Epekedtem valaha is? Kár, hogy nem éltem évszázaddal ezelőtt, akkor minden valószínűség szerint megtettem volna. De ez a szokás is kiment divatból, nem tanítják, s azon kevesek, akik még olvasnak régi regényeket, átugorják a szerelmükre várókról szóló fejezet rész lelkizőket ábrázoló részeit.

Kételyek mardosnak. Talán az epekedés hiánya miatt nem jutottam el eddig a nagy-nagy szerelemig. Tiszta sor, hiszen a felső emeletekre is lépcsőfokok megmászásával juthatunk. Minél több a lépcső, és minél inkább hajt a vágy, annál inkább lihegünk. A szerelem már ilyen felhevüléssel, szapora lélegzéssel jár, merthogy hasonla-

tos a vágthoz, amikor a cél előtt minden porcikánk igyekszik szétszakadni. Már hogy lépcsőt mászni? Hát akkor mire való a lift? Az az igazi, amikor percek alatt vágvaink tetejére röpít. Aztán vidáman csönget egy picit. És kiszállunk. Marhaság. Megint a nemi aktuson jár az eszem. Nyilván, ezen az úton nem jutok a szerelem nyomába. Döntöttem. Mentettem a szöveget, bajtársiasan megsimogattam lapgépem fedelét, elsétáltam az ablakig, félrevontam a könnyeimtől még száraz függönyöket, és kibámultam a koraesti északi tájra. Valahol, képzeletem peremén, a sohasem látott sarki fényt szerettem volna látni, amelynek olyan szelíden kell világitania, hogy ne bántsa a bennem áporodott sötétséget.

Szerelem nélkül mindnyájunknak fáj az éjszaka.

Álltam tehetetlenül. Villanatok alatt eltűnt, lecsengett életem hét-nyolc évtizede. Mélyhegedűre írt szerenádo első tételét komponálta az agyamba táplált zeneszerzői program. Magamat sirató, szívfájdító volt a dallamos főtéma. Nekifogtam, az élvezetes, és minden várakozást enyhítő, pepecselő hangszerelésnek, amikor bosszantó hőrgést, hallottam.

Már megint fúrnak a falat, a mennyezetet, a plafont, s a csendemet ezek a széles-sávú kábeltévések! Pont most!

Nincs csengőm. Az ajtómon belülre szerelt berregő szemetelt.

Idegesen feltéptem az ajtót.

Hát ott áll és mosolyog. Babapír gügyög arca kis gödröcskéje körül.

Katherina? – kérdeztem, merthogy nem hittem a szememnek.

Pontosan emlékezett arra, hogy gyerekkorában mélyen átaludta az éjszakákat. Nem álmodott. Egy reggel a szomszédok mesélték, hogy állítólag két vagy több hajszolt ember trappolt át az udvarukon, és a kertjük végében csordogáló patakon túl elrejtőzött a bozótban. Nyomuk ottmaradt a frissen ásott és gereblyélt zöldségeskertben, és Glasztor névre sem mindig hallgató házörző kutyájuk fogai között maradt nadrágfoszlányok képében. Akkor azon csodálkozott, hogy az éjszakák miért nem tartoznak életéhez. Évekkel később is irigységgel hallgatta az öregasszonyokat, akik minden reggel részletesen mesélték furcsa álmaikat. Csak miután már semmi kötelessége nem volt az életben, azon kívül, hogy önmagát ellássa, csak akkor törtek rá az álmok. Csodálkozva nyugtázta, hogy vele is csodadolgok történnek álmában. Üldözték is. Olykor izzadva ébredt, mert versenyt futott az állomásból egyre gyorsabban távolodó vonattal, amiről lekésett. Az éjszakai látomásoknál sokkal érdekesebbnek tűnt számára, az, hogy akaratlanul és nagy összevisszaságban, fényes nappal is, emlékképek sorjázta agyában. Eleinte azt hitte, hogy csellengő, zagyva álmok, de újra és újra visszapergetve ezeket, hinnie kellett, hogy valóságosan megtörtént történeteket lát, amelyeknek ő maga a főszereplője. Miért bukkannak elő a semmiből ezek a történetek? Mi célból lepik el hirtelen ezek az emlékképek, miért terelik el gondolatait oly hirtelen, s állítják meg mindennapi megszokott foglalkozásait megakasztva.

Miért látja ezeket a jó minőségű színes fényképhez hasonlatos látomásokat, például azt a részleteiben kinagyított képet magáról, amint házuk nyitott verandáján, a gyékényből font nyugágyon ül tíz évesen, s egész délután, szünetet sem tartva, végigénekl az akkoriban divatos népdalokat és slágereket. Az apja katonaruhájából készült rövidnadrágjában és egy régi asztalterítóből készült, piros kockás ingében feszített,

simán hátrafésült hosszú haját, gyapjúmaradékból maradt kötött pánt tartotta össze. Csak úgy folytak belőle a dalok, hangját nyugodtan kiengedte. Nem sietett, nem ismételt, énekelt szünet nélkül, mint azok a vasárnap reggel egymásba fogódzó iparos legények, akiket a vasúti felüljáró hídján látott egyszer, s csodálta, hogy gyors egymásutánban csak a táncdal szövegek első sorát énekelték, s ezekből olyan reggeli italos álmodásokat repesztő egyveleget zengtek, hogy csodálkozva utánuk bámultak a templomba igyekvő járókelők. Úgy dalolt önfeledten, hogy az ölében tartott családi gitárhoz sem nyúlt, nehogy bizonytalan kíséretével elriassza a belülről jött parancsot, Akkor először és utoljára kiénekelte magát. Az anyja és testvérei a nyitott konyhaajtón át lélegzetviasszafojtva hallgatták, mert hangját addig sohasem hallották, semmiféle unszólásra és kérelemre nem volt halandó velük énekelni, még a legünnepibb alkalmakkor sem.

Amikor elhallgatott, olyan csend lett, amilyent kisebb korában szokásos ájulásai után érzett, amikor hófehér gézzel fején, lábán vagy karján pólyált ember látott, s miután vízzel locsolták az arcát és pofozgatták, az anyja hangját hallotta, aki azt magyarázta a fölé hajló kíváncsiskodóknak, hogy a fia már megint megsajnálta sebesültet.

Szülővárosában, a második világháború előtti években, annyi volt a cukrászda, hogy a helyi statisztikák szerint mindenkire alig valamivel több, mint ezer lakos jutott. A cukrászdák pedig azért voltak cukrászdák, mert az iparos becsületéhez igazodva, mindenkiben naponta kötelezően friss tejszínhabos kávé, rumos sziruppal bőven locsolt savarint, rétestésztából sütött tejszínhabos rolót és az egészséges tojások sárgájától pompázó krémes bélest kínáltak az állandóságához évekig szoktatott törzsvendegeknek. Még emlékezett a patinás belváros tisztaságára és a sáros külváros határán, egyik napról a másikra hasznót remélő cukrászdákra, ahol a kisiparos tulajdonos, a reggeli nyitás előtt, gömbölyű aljú rézüstjében maga verte remegő habbá, a közeli bivalytartásáról híres falvakból hajnalban cipekedő tejesasszonyok hitelbe adott tejszínjét. És miután segédje lekapta a tűzhelyről a felfőzött friss tejet, már indult is, hogy felhúzza a cukrászda vasrolóját...

Ezek az önkéntelenül ellesett képek gyermekkora színházi előadásaira emlékeztették. Ott is olyan ünnepélyesen ment fel a vasfüggöny, miközben az egyenruhás ültető nénik, édeskés parfümöt „flitteltek” szét a nézőtérben biciklipumpákhoz hasonlatos illatszórójukból. Ezeknek az apró cukrászdáknak egyikét sem merték kávézóknak nevezni, csak a főtéri New York szálloda éttermének volt kávézója, ahol a helyi értelmiségiek és éhenkórász hírlapírók ücsörögtek és világmegváltó ötleteiket babusgatva, nem titkolt érdemeiket hangoztatták, miközben képzelt hírnevükhöz maguknak szobrot képzeltek.

A háború alatt a reggeli tejeskávézás szokása kiment a divatból, a kisiparos cukrászok végleg lehúzták a rolót, mert egyre kevesebb volt a cukor, a tej, a liszt, és még a cikória kávé is elfogyott. A fizető vendégek örültek, ha megkopott otthonukban szep-penten meghúzódva, kétszersültet apríthattak cseresznyeszárból készült teájukba. Aztán jött a szövetkezesítés.

Az *Édes élet* kisipari szövetkezet eleinte megpróbálta visszaidézni a békés éveket, a városban fennmaradt tizenvalahány cukrászdában újra megjelent a habos kávé, a savarin, a roló és a krémes béles.

Anyja alapítóként, és az ugyancsak alapító mézeskalácsos-cukrászmester élettársa érdemeiért, az egyik központi cukrászda felelőse lett, három-négy kiszolgáló lányt irányított a templomi szöszékhez hasonlatos cukrászdai pénztárból.

A győztes munkásosztályhoz való tartozás tudatában, minden áldott reggel, pontban háromnegyed nyolckor, a környék útkaparói elfoglalták az Uránia cukrászda vörös plüssel kárpitozott székeit. Hosszú nyelvű seprűiket és targoncaikat a kétirányú út közepén húzódó virágágyás mellett hagyták gúla rakva. Éjszakai munkájuk nyomán a környező utcákat megszabadították lógombóc- és cigarettacsutka-szeplőktől, az utca-seprők arca ragyogott az elégedettségtől. Minden áldott nap, becsülettel végzett munkájuk tudatában, tejeskávét reggeliztek brióssal és dupla adag tejszínhabbal.

Ilyenkor a legszemrevalóbb, s talán éppen ezért a cukrászda legvidámabb kiszolgálója forgolódott az asztalok között. Fehér bóbítás fejkötőjében és fodros köténykéjében Marika olyan volt, mintha valamely szívdobogtató operett nagyjelenetéből lépett volna elő, amikor a szobalány bejelenti a díszes társaságnak a primadonna érkezését.

Gimnáziumba menet, neki, az üzletvezető fiának is kijárt a reggeli tejeskávé, amely Marika ruganyos alakjának bámulásától vált a fiú számára egyre bódítóbban édesé. Amikor Marika volt a szolgálatos, a fiú legszívesebben délig maradt volna anyja mellett a cukrászdában. Marika pedig igyekezett apró fintorokkal, kecses mozdulatokkal táplálni a fiú egyre férfiasodó bámulatát.

Jó Jenő, mutatkozott be egyre táguló ismeretségi körében, s elégedetten figyelte, hogy mutáló hangja mélyül, az orra alatt pedig bajuszát alkotni szaporodnak az egyelőre seszínű szőrszálak.

Jooó Jenő! – családnévének magánhangzóját jelentősegteljesen egyre hosszabban kitarotta, egyrészt, hogy a nevében alliteráló mássalhangzókra felhívja a figyelmet, másrészt, hogy a gimnáziumban tanultakat követve a világ tudtára adja: ő nem Jenő, nem is Jenci és egyáltalán nem Kölyök, hanem valaki. VALAKI, akinek ősi család- és keresztnéve van.

Tessék meggyőződni: az vagyok, aki vagyok, igyekszem nevemet megszolgálni, gondolta, de akkor még nem tudta, fogalma sem volt arról, hogy milyen pályán mutatkozhat meg valójában, hol számíthat a mindenki által oly áhított sikerre. Ösztöne egyelőre azt súgta, hogy a nőknél próbálkozzon. Ettől az izgalmas gondolattól mindig megizzadt a tenyere.

Az egyik reggel, Marika játékos kedvében, rikítóan vérvörös rúzzsal, vastagon bekenete, amúgy is cseresznyepiros ajkát, és mint az indiánok a véres bárdot, körülhordozta legalább „egy lapáttal” túlkozmetikált arcát az akkoriban igen előkelőnek számító törzsvendégekkel tele cukrászdában. Pajkos mosolya olyan kihívóra sikerült, hogy az utcaseprőkhöz társult, ragyásképű vén Ladó, a város koldusainak doyenje, megjátszott döbbenettel, látványosan összecepta a kezét.

Nem engedem! Nem engedem! felkiáltása olyan ijedten segítségkérő volt, hogy az éjszakai munkában megfáradt társai pillanatra abbahagyták a csámcsogást.

Marika sürgött-forgott, szidolozott fényes tálcán újabb adag tele kávécsészével térült a konyhából.

Nem! Nem! Nem engedem!, sipította az öreg újra, és két rücskös kezével kétségbeesetten kapaszkodott a valamikori elitcukrászda diófá furnéros székébe.

Marika megállt előtte, és azokkal a bársonyosan piros ajkakkal, az éppen divatosná vált amerikai filmszínészek modorában, kéjes-kedves kíváncsisággal érdeklődött:

Mit? Mondja csak Szabó bácsi szívem, kinek, mit nem enged meg maga, ezen a gyönyörű szép napon?

Magának nem engedem meg! Nem bizony, kedves gyöngyöm, gyöngyvirágom... Itt és most! –

Miután hatásvadászóan kivárt, hogy naprakészségét a politikában a hallgatóság előtt meglengesse, Ladó így folytatta: Szellemi képességeim teljes tudatában kijelentem, hogy magácskának sem engedhetem meg... Nem, nem tehetem!

Nyögje már ki, édes bácsikám... Mindjárt megöl a kíváncsiság!, kérlelte operettes durcásan Marika.

Az öreg győztes vigyorra ördögivé formálta, zord idők által tépett, rücskös arcát. Újra jelentőségteljesen kivárt, majd műsértődéssel és színlelt felháborodással, akadozva nyögte.

Hát azt, kedves Marika, hogy ilyen ajakpirosítósan...

Talán, nem tetszem magának Ladó bácsi?!, kérdezte édesen színészkedve Marika. Deeee! Marika szívem, maga egy angyal. De mégsem engedhetem!

Halljuk! Nyögje már ki!

Nem engedem!, dörögte az öreg és mutatóujjával nyomatékot adva folytatta: Nem engedem, hogy megcsókolja a seggemet!! Dühös elszántsággal ordította, és kimene-kült a cukrászdából.

A cukrászda asztalkáira kifröccsent kávé és az önkéntelenül kiköhögött tejszín-habkeverék-foltok mutatták, hogy azon reggelen is jól mulattak azok, akik hivatástudattal és megkülönböztetett kitartással separték a város szemetét.

Marika pillanatra meghökken, aztán erőltetett vihogással eltűnt a konyhai függöny mögött.

Aznap a cukrászda felelősenek egyetlen fia megint elkésett a gimnáziumból. Pat-tanásai tüzes kráterekként fortyogtak sápadt arcán. És nem a „megérdemelt” írásbeli figyelmeztetés miatt volt szomorú abban az évben, hanem, mert Marika, az eset után néhány héttel, számára meglepetésszerűen, férjhez ment egy katonatiszthez.

Amikor elérkezett az ideje, az anya erre érdemes érett lányokat bizatott arra, hogy fia szüzességét elvegyék.

Hermina az *Édes élet* kisipari termelőszövetkezet keksz üzemében dolgozott, alakja kissé túlsúlyos, egészen anyás volt. Az anya, miután megunta az üzletfelelősséget és egyben ledolgozandó nyolcórás munkaidőre vágyott, hogy külvárosi háza kiskertjét is művelhesse, a kekszgyárba kérezkodott, ahol számos munkatársa közül Herminát választotta ki a nagy feladat elvégzésére. Az egyik hét végén vendégül látta Herminát, frissen sütött havasi kiflivel kínálta, és bemutatta a fiának. Aztán magukra hagyta őket a mézeskalácsos kisiparos egykori raktárából átalakított legénylakásban. Hermina tejféhér bőrén időnként hullámokban futott át az érdeklődés pírja, fényes, fekete dús haját a feje búbjára tekerve hordta, amitől kissé vénkisasszonyosan tanító néni volt. Jenővel együtt, a kettejük élettapasztalata kevés volt ahhoz, hogy összehozzanak egy valamirevaló beszélgetést.

Az anya ajánlatára, a következő hét végén moziba mentek. Azután még néhány alka-

lommal elüldögéltek egy darabig a volt raktárhelyiségben. A lány a fiúnál idősebb volt, túl a kíváncsiskodó és játékoságra vágyó koron, Jenő pedig a lassan érő gyerekek tulajdonságaival megáldva, nem talált semmi, de semmi érdeklődésére érdemest a lányban. Észre sem vette annak bögyös melleit, erős combját, mutatós hátsó felét. Még gondolatban sem jutott addig, hogy a lány szoknyája alá nézzen, vagy ösztönösen a combja közé csúsztassa, máskor vágytól fűtött, az adódó lehetőségtől felbátorodó önálló kíváncsiskodásra is hajlamosan kószáló kezét.

Tanulnom kell – mondta egykedvűen, amikor elhárította a következő mozizást, mert ahhoz sem volt kedve, hogy másokat utánozva, a lányt átkarolva, nézzen végig, valamely Herminának tetsző, csöpögős-nyálás szerelmes filmet. Hermina megértően bölintott, és addig utánozta a koránál idősebb, polgár hölgyek öltözködését, amíg végül feleségül kérte az egyik üzemükben karbantartást végző, özvegy lakatos. Elégedett lehetett akkor, hiszen, amikor távoli szülőfalujából városba került, ez volt vágyainak netovábbja.

Katherina, szóltam magamban hervadó vidámsággal, nekem könnyű, mert nincs nagyobb vágyam, mint az, hogy veled megkedveltessem magam. S mert az öregember, nem vénember, feszít a remény, hogy egyszer még megérem, úgy nézel rám, mint arra, akinek szüzséged adatat valamikori hirtelen felindultságodban, egy füledt nyári délután, vagy valamelyik korán sötétedő téli napon, amikor a svéd családi házak függönytelen ablakaiban riadtan szórják fényüket a néptelen utcákra a Közép-Európában éjjeliszekevényeken használatos lámpák. De lengyel őseidre gondolva, talán inkább valamelyik gyér vizű patakparton történhetett ez, ahol sűrűn nőtt a sás, és a szitakötők a látványtól megrészegülten tébszárnyaltak a levegőben. A valóságban persze, inkább a napéjgyenlőség ünnepére illik az ilyesmit elképzelni. Az egyik stockholmi öböl partján történhetett, ahol a pácolt hering és sörszagú levegőben a párkeresés ősi indulatai szikráztak, a lányok hét féle virágból csokrokat és bódult férfiak italos csókját gyűjtötték, hogy a midsommar szokásai szerint férfierőtől duzzadó párukat megálmódhassák maguknak. Ha majd lesz annyi jóindulat benned, hogy levakarod szavaimról az efféle csöpögő romantikát, és nemcsak az eszemért szeretsz, mert gondolataimban mindig is úgy eltévedsz, mint hajdanán az örökösen hullámokkal küszködő, irányt vesztett hajósok a beláthatatlan tengeren, de forró érzelmeimet is engeded majd átbukni rideg közönyöd gátján, és szivedbe fogadsz, hát akkor... Szóval akkor majd megtudod ki voltam és vagyok. Tudom, tudom... Az is lehet. Lehetőséges, hogy nem érdekel! Persze, persze. De mégis... Mi volna, ha pillanatra elfejtenéd ki áll előtted? Ha azt éreznéd, amit magam éreztem pubertáskorom csúcán, amikor kipróbálatlanul is hittem bikatermészetem erejében, amikor nők ezreinek sóvárgó pillantására vártam, hogy odaadó engedélyükkel, egymásután, tetszésük szerint akárhányszor, boldoggá tegyem őket. Akkor bizonyára szívesen hagytam volna, hogy megerőszkolj. Még most is hagyánám. Csak akarnod kell. Hogy ezt nő nem teheti? Jaj, dehogynem! A nő, ha rámenős, mindent megtehet, és meg is teszi, ha a férjember ezt nem bánja. Mert, amikor bánja, akkor már késő, visszacsinálni azt nem lehetetlen, amit ilyenkor magyarul csinálunk. Bizony mondom, akármennyire is hihetetlen, tudok olyan esetről, amikor, a szokástól eltérően nem nőt, hanem férfit erőszakoltak meg.

A háború éveiben történt. Akkor minden, de minden lehetséges volt. Katherina, te

nem tudhatod milyenek az emberek a háborúban. Honnan tudnád, hiszen a szüleid is csak hírből ismerik a háborút, a svédek pedig kétszáz éve felhagytak embertársaik ilyen módon való pusztításával. A háborúban a szokások visszajúkra fordulnak. A nők férfiasan viselkednek, nadrágot húznak, szeszt vedeltnek, dohányoznak, hegyeseket köpnek és közönségeseket káromkodnak. Mert a halál közelében az ember azt hiszi, nem felel tetteiről, és elfelejtkezhet önmagáról. Jó, ha akarod, tegyük mindezt múlt időbe.

Úgy legyen, hogy ne találkozz harcba kényszerített, állig felfegyverkezett, de magukból kivetkezett emberekkel.

Szüülővárosomban éppen a vágóhid mellett lakott a megyei ifjúsági ping-pong bajnok, aki osztálytársam volt. Herman Andrisnak hívták, nem firtattuk, honnan kapta, s hogy hány n-nel írja a nevét. Nálam idősebb volt, s mielőtt bejöttek az oroszok, lakatosságot tanult egy közeli bádogos rozszant műhelyében. Onnan lógott meg, hogy az ingyenessé vált középiskolai oktatás előnyeit élvezze és előbbre lépjen a műszaki pályán. Nemcsak a mester pofozta, hanem az a bambakéjú, nagydarab segéd is, aki nek, ha akarta, ha nem, majdnem a térdéig lógott a dákója. Ez a segéd különben rendes ember lehetett, mert különlegességével nem büszkélkedett, magától értetődőnek tudta, hogy kinek-kinek más az ábrázata, és különfélék a képességei is. Akkoriban, ha elérte az embert a vizelés a külvárosban, hát csak úgy illendően félrefordult, kigombolta a sliccét, és a járda mellett húzódó árok alig mozduló, szennyes vizébe csorgatott. Az öregasszonyok még pletykázás közben sem zavartatták maguk, áttették egyik lábukat az árkon, bő szoknyájuk elejét kissé elhúzták fonnyadó hasukról, s engedték csendesen, hogy a gravitáció törvénye működjék. De hát háború volt. A törvények is visszafogták magukat. Megtörtént, hogy az ilyen hétköznapi cselekedetek sem maradtak következmények nélkül. Ha az inas elcseszett valamit a műhelyben, a mester ordított, a segéd pedig szolgálatkészségét bizonyítva, nekiugrott az inasnak, az pedig nekiiramodott, igyekezett hazafelé, mert bár apátlan volt, és senki sem nevelte, hiit a kor szellemében fogant olyan jelszavaknak, mint „A pazarlás hazaárulás! A tisztaság fél egészség! A haza mindenekelőtt!” Bűnösségét átérezve menekült. A segéd az egyik kihalt utcácskában utolérte az inast, de kikerülve a mester bűvköréből, mérgének nagy része elszállt, s csupán az akkoriban divatos következetesség miatt vagy, mert erősen vizelnie kellett, lekevert a srácnak egy közepes frászt, s futni hagyta. Aztán elővette az eszénél is jelentékenyebb szerszámát.

Vesztére tette.

A késő őszi hűvös időjárásnak köszönhetően, a lába közén gomolygó pára sem védte meg a kíváncsi tekintetektől, amelyek a túloldali ház függönyei mögül követték. Balsóooj! – jegyezte meg, amúgy férfiasan, az egyik tekintet pufajkás gazdája, s a tettek mezejére lépve, kontyba szedett szőke haját egyetlen mozdulattal vállára engedte.

Harassso! – felelte a másik tekintet, s így tovább, különféle elismerő vélemények sorjáltak a vodkától illatosított szoba levegőjében, ahova azelőtt jó héttel, a tucatnál több katona-gyévucskát szállásolták a magukat ideiglenesen felszabadítóknak hirdett parancsnokok.

Pihentek, unatkoztak a gyévucskák. És kíváncsiskodtak a sok száz kilométernyi előnyomuláshoz szokott katonalányok. Az utcai látványra felserkentek. Ketten, katonás hirtelenséggel, derékszijat kötöttek, katonasapkájukat szabályosra igazítva tüs-

tént kiléptek a kihalt utcácskára, hogy a behemót segédet igazoltassák. A segéd sietve elrakta szerszámát, hosszasan kotorászott munkaruhája zsebeiben, de igazolványát nem találta.

Nicsivo, nicsivo – szólt a két szigorú katona. Integettek, magyarázták, hogy majd ott benn a házban megkeresheti igazolványát. Bekísérték, betuszkolták. Aztán szép szóval, de fenyegetve is, leveitkezették, hogy alaposan átkutatthassák. Igazoló iratot nem találtak nála. S ha már előzőleg pisztolyt rántottak, megparancsolták a segédnek, hogy meztelenül hasra fekiüdjék a szoba közepén. Motozták egy darabig, aztán hátára fordították. Markolták, cirógatták, vodkával locsolgatták szerszámát, itatták is, de a nagy nyilvánosság előtti félelmében a segéd férfiassága nem működött.

Mosogatórongy – idegeskedett az egyik Volga-menti szőkeség. De, mert háborúban edzettek voltak, nem adták fel. Amikor aztán az egyik nagyszájúról kiderült, hogy a mellei sem aprócskák, dühét mérsékelve bársonyos labdácskái közé szorította a sápadt férfikolbászt, s láss csodát, az működni kezdett. A fiút körbe térdeplő gyévucsák kéjesen vihogtak, s az egyikük szelíden bekapta, izlelgette a dagadót, amely kiszvártatva keményen feszített, dorombolt is, mint a kismacska feje. Ha csendben maradnak a ptyókos nősemélyek, bizony mondom, hallhatták volna. A zűrzavar ellenére, akadt olyan katonás lélek, aki tudta, hogy nem jó az, ha az ember csak a mának él. Gondolt a jövőre is, amikor leheletfinom muszlimsálját nyakáról leoldotta, és hirtelen mozdulatokkal, jó szorosan, egészen a tövéig átkötötte vele az igézetes férfiszerszámot. Miután háromszor is rábogozta, játékosan megfricskázta, gyönyörködött valamennyit a dákó acélos keménységében, aztán alsóneműitől villámgyorsan megszabadulva, mint a mindenre elszánt önkéntesek, akiket rohamra vezényelnek a szent haza védelmében, a halálra szántak bátorságával behuppant a tompa szegbe, hogy ott társai vidám szurkolása közepette élvezetéig ringatózzon. A muszlimsálnak köszönhetően nem lankadt a fogoly férfiereje, sorra végiglovagoltak rajta, s női cápákként szaggatták egyre sötétlilább húsát. Telt, múlt az idő. Sietségre nem volt okuk. Használat után, mert a jót is meg lehet unni, kituszkolták, kilökték az ablakon át az elalélt segédet, a néptelen utca sötétjébe. A megerőszakolt fiatalember irányt vesztetten vánszorogott az éjszakában. Másnap reggel, munkába menet osztálytársam látta, hogy tanakodó emberek álltak körül a szomszédos utca árokpartján heverő segéd élettelen testét. Szomorú esetéből arra következtethetünk, hogy a megerőszakolt férfiak tűrőképessége a megerőszakolt nőkhez képest gyengébb, a velük szemben elkövetett ilyesfajta erőszak végletesen tragikus kimenetelű lehet.

Valószínűtlen ugye, hogy mindezt a pillanat tört része alatt elmeséltem Katherinának. Pedig így történt. Nekem csak ki kell olvasnom szép nagy tehénszeméből a kérdést, s válaszom lehet ezernyi, akár a derék cseh katonáé, aki Ceské Budějovicéből vagy akárhonnan is indulva, mindenhova magával vitte, magával hordozta tanulságos történeteit.

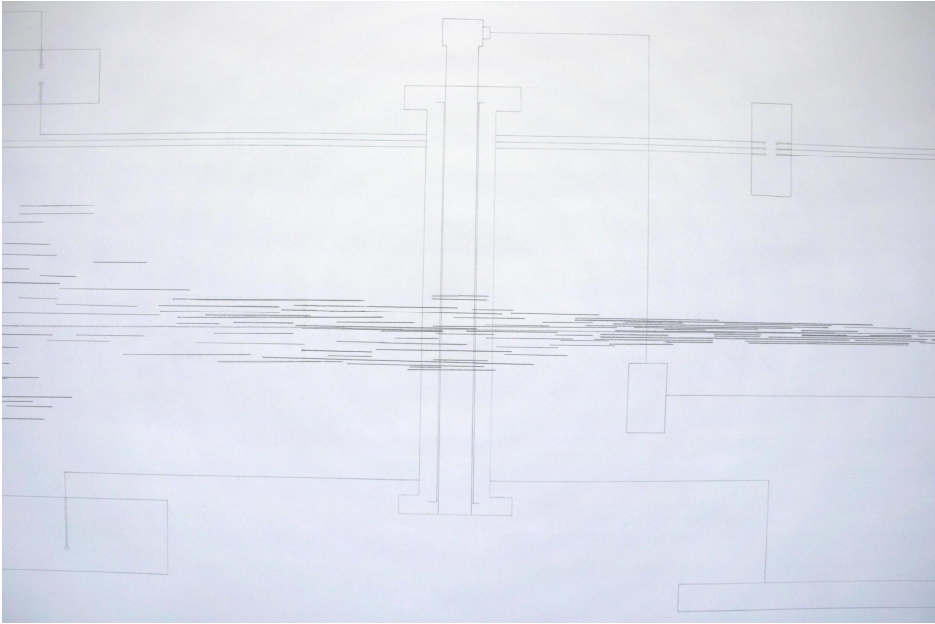
Ha tudatalattimat vizsgálom, nyilvánvaló, hogy történetemmel sugallni kívántam, azt reméltem, hogy bárcsak Katherina is megerőszakolna. A kishitűség ösztönzött arra, hogy a történetet ilyen malackodó részletességgel, a kéjenc vénemberek belefelejtkésésével meséljem. Merthogy kételkednem kell férfiasságom erejében. Rettegve gondolok arra, mi történik majd, amikor Katherina valóban kibújik ruháiból, s valamely várva várt nőies mozdulattal bugyiját is ledobja magáról? Ott állnék minden

porcikámban – éppen az ilyenkor legszükségesebb szerszámom kivételével - kővé meredve. Zavaromban nem ott merevednék, ahol kell. És nem tudom milyen tekintettel, milyen tétova mozdulattal kérném akkor majd segítségét, anyáskodását, beláthatatlan időkig terjedő türelmét, hogy sohasem csillapodó vágyaimat kívánatos testén uralkodva kielégíthessem.

Itt vagyok – szólt Katherina.

Mosolya, mint fűszerek a kacsasültben.

Lábbelijével kezdte a vetkőzést.

Tóth Kati grafikája